

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 lutego 2021 r. Sąd Rejonowy w Pabianicach, w sprawie z udziałem J. S., oddalił wniosek (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. o zezwolenie na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego.

Apelację od tego postanowienia wniósł wnioskodawca, zaskarżając je w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a to:

a. art. 693¹ k.p.c. poprzez uznanie, że przytoczone okoliczności pozwalają na uznanie, że złożenie świadczenia do depozytu w niniejszej sprawie nie jest prawnie uzasadnione, pomimo że Wnioskodawca wskazał, że podejmował próby spełnienia świadczenia Wierzycielowi, które to próby jednak się nie powiodły;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a. art. 467 pkt 4 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że w sprawie nie zachodzą przesłanki do złożenia przez Wnioskodawcę świadczenia do depozytu sądowego, pomimo że w sprawie zachodzą dotyczące Wierzyciela okoliczności, potwierdzone także nowymi dowodami, które uniemożliwiają Wnioskodawcy na spełnienie świadczenia do rąk J. S. ani w żaden ze wskazanych przez Sąd I instancji sposobów;

b. art. 454 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez jego zastosowanie i uznanie, że Wnioskodawca winien wykazać, iż podjął próbę spełnienia świadczenia w inny sposób niż poprzez jego zapłatę na wskazany przez Wierzyciela rachunek bankowy, podczas gdy z nieznanych Wnioskodawcy na chwilę złożenia wniosku okoliczności wynika, że Wierzyciel nie zamieszkuje pod wskazanym adresem, a przebywa na stałe w (...) Centrum Psychiatrycznym w P., a z kolei zamieszkujące pod podanym we Wniosku adresem osoby nie są upoważnione do odbioru przedmiotu świadczenia co uniemożliwia także skorzystanie z przekazu pocztowego.

W konsekwencji podniesionych zarzutów wnioskodawca wniósł o uchylenie postanowienia Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie jego zmianę poprzez uwzględnienie wniosku o wyrażenie zgody na złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego, a także rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zgodnie z treścią art. 520 § 1 k.p.c.

Ponadto apelujący wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie:

1. dowodu z dokumentu w postaci:

a. oświadczeń ojca Uczestnika J. S., którego powołanie przed Sądem I instancji nie było możliwe, celem wykazania faktu: istnienia przesłanek uwzględnienia wniosku o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego; niezamieszkiwania przez J. S. pod adresem przy ul. (...) w P.; przebywania przez uczestnika J. S. w (...) Centrum Psychiatrycznym; nieposiadania przez J. S. rachunku bankowego; przyczyn niemożności zrealizowania świadczenia za pośrednictwem przekazu pocztowego lub osobistego wręczenia przedmiotu świadczenia w miejscu zamieszkania oraz w (...) Centrum Psychiatrycznym; nieposiadania przez T. S. ani R. S. upoważnienia do odbioru świadczenia; niemożności uzyskania przez żadną ze wskazanych osób upoważnienia w związku z zakazem odwiedzin w miejscu pobytu J. S. z powodu (...)19;

b. wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi, II Wydziału Cywilnego wraz z uzasadnieniem celem wykazania: leczenia psychiatrycznego J. S.; niezamieszkiwania na stałe pod adresem przy ul. (...) w P.;

2. dowodu z przesłuchania świadka A. B., którego powołanie przed Sądem I instancji nie było możliwe celem wykazania faktu: podejmowania przez Wnioskodawcę prób spełnienia świadczenia na rzecz J. S.; poczynionych ustaleń co do przebywania przez J. S. w (...) Centrum Psychiatrycznym; podejmowania prób kontaktu z J. S.; poczynienia ustaleń w odniesieniu do niezamieszkiwania przez J. S. pod adresem przy ul. (...) w P.; poczynionych ustaleń w zakresie leczenia psychiatrycznego i sytuacji życiowej J. S. uniemożliwiających spełnienie świadczenia przez Wnioskodawcę

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Na wstępie należy wskazać, iż Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne i nie widzi potrzeby ich ponownego przytaczania.

Zdaniem Sądu Okręgowego postanowienie Sądu Rejonowego odpowiada prawu i jako takie musi się ostać. Podniesione przez apelującego zarzuty nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy pominął dowody, o których dopuszczenie wnosił wnioskodawca w apelacji, gdyż były spóźnione. W ocenie Sądu skarżący nie udowodnił, iż potrzeba powołania się na nie wynikła dopiero po zakończeniu postępowania przed Sądem I instancji. Za nowe fakty i dowody w rozumieniu art. 381 k.p.c. należy uznać takie, które nie istniały wcześniej lub o których istnieniu stronie nie było wiadomo w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji. W świetle uregulowań art. 381 k.p.c., strona, która powołuje w postępowaniu apelacyjnym nowe fakty lub dowody powinna wykazać, że nie mogła ich powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji lub że potrzeba powołania się na nie wynikła później. Strona powinna przynajmniej uprawdopodobnić wystąpienie okoliczności, o których mowa w art. 381 k.p.c. dotyczyły zdarzeń, które zaistniały po wydaniu orzeczenia przez sąd I instancji, a więc ich powołanie w tamtym postępowaniu nie było możliwe (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 lutego 2019 roku, I AGa 317/18, publ. LEX nr 2693434). Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, nie jest usprawiedliwione zgłoszenie określonego dowodu dopiero w apelacji, jeżeli strona nie powołała tego dowodu przed sądem pierwszej instancji z tej przyczyny, że przypuszczała, iż do wykazania spornej okoliczności wystarczą inne dowody (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 2021 r., II CSK 362/21, Legalis nr 2671763). W niniejszej sprawie wnioskodawca nie uprawdopodobnił, by konieczność dopuszczenia dowodu z oświadczeń ojca uczestnika J. S., wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi oraz dowodu z przesłuchania świadka A. B. wystąpiła dopiero po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji. Strona mogła zgłosić wskazany dowód na każdym etapie postępowania pierwszoinstancyjnego. Potrzeba powołania nowego dowodu nie może być bowiem reakcją na niekorzystne dla strony rozstrzygnięcie. Tymczasem wnioskodawca przed złożeniem wniosku o zezwolenie na złożenie świadczenia do depozytu nie podjął żadnych kroków celem pozyskania i przedstawienia wskazanych dowodów. Apelujący poprzestał na elektronicznym i pocztowym wezwaniu wierzyciela i jego przedstawiciela do wskazania rachunku bankowego, nie przedstawiając nawet dowodów doręczenia tych wezwań, jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy. Natomiast działania, które doprowadziły do pozyskania nowych dowodów na poparcie wniosku, zostały przez wnioskodawcę podjęte dopiero po otrzymaniu niekorzystnego rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem. Co natomiast wymaga podkreślenia, wnioskodawca dysponował w chwili wszczęcia postępowania wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi, jak również miał świadomość odnośnie stanu zdrowia psychicznego uczestnika oraz faktu jego częstego przebywania poza adresem zamieszkania, co przyznał w treści złożonej apelacji. Pomimo tej wiedzy, wnioskodawca nie podjął żadnych działań zmierzających do ustalenia sposobu spełnienia świadczenia poza wysłaniem wezwań do uczestnika i jego pełnomocnika, nie skontaktował się osobiście z uczestnikiem bądź jego pełnomocnikiem, co, jak wskazuje późniejsze działanie skarżącego, było możliwe. Ponadto skarżący nie wykazał, że powołanie wnioskowanych dowodów nie było możliwe w postępowaniu przed Sądem I instancji. Zdaniem Sądu Okręgowego niepowołanie wskazanych dowodów wynikało z braku podjęcia jakichkolwiek działań przez wnioskodawcę w celu ich pozyskania. Lakoniczne stwierdzenie apelującego, iż „powołanie dowodu przed Sądem I instancji nie było możliwe” nie spełnia kryteriów choćby uprawdopodobnienia tej okoliczności. Z tych przyczyn wniosek apelującego podlegał oddaleniu.

Zarzut naruszenia art. 693¹ k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

Według art. 693¹ k.p.c. w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego sąd nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, ograniczając się do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione. Sąd nie rozstrzyga w tym postępowaniu, czy złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego jest rzeczywiście uzasadnione pod względem materialnoprawnym.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca podtrzymuje, iż złożenie świadczenia do depozytu jest uprawnione, gdyż wykazał, że podejmował próby spełnienia świadczenia wierzycielowi, które to próby jednak się nie powiodły. Natomiast dowody przedstawione przez wnioskodawcę wskazują jedynie, iż wysłał do wierzyciela i jego pełnomocnika wezwania do wskazania rachunku bankowego do spełnienia świadczenia, nie przedkładając nawet potwierdzenia doręczenia przedmiotowych pism. Słusznie wskazał Sąd Rejonowy, iż wnioskodawca nie wykazał przesłanek na zezwolenie na złożenie świadczenia do depozytu sądowego. Wskazać bowiem należy, że złożenie wniosku o zezwolenie na złożenie do depozytu winno być poprzedzone realnymi próbami spełnienia świadczenia. Natomiast świadczenie pieniężne może być spełnione na kilka sposobów, nie tylko poprzez dokonanie wpłaty na rachunek bankowy. Wykazanie przez wierzyciela, że tylko jeden ze sposobów spełnienia świadczenia okazał się bezskuteczny, bez podjęcia jakichkolwiek prób spełnienia go w inny sposób, nie może uzasadniać zasadności złożenia świadczenia do depozytu sądowego. Tymczasem wnioskodawca nie wykazał, by wszystkie sposoby spełnienia świadczenia poza złożeniem do depozytu okazały się bezskuteczne, poprzestając na pisemnym wezwaniu do wskazania rachunku bankowego.

Stawianego przez apelującego zarzutu naruszenia art. 467 pkt 4 k.c. nie sposób podzielić.

Przepis art. 467 k.c. wymienia przypadki, w których dłużnik z przyczyn dotyczących wierzyciela, uprawniony jest złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego. W punkcie 4 wskazanej normy zawarto grupę sytuacji, gdy dłużnik może złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego, a odnosi się ona do tych wszystkich wypadków, które nie mieszczą się w wyżej wskazanych i powodują, iż z przyczyn dotyczących wierzyciela dłużnik nie może spełnić świadczenia. W niniejszej sprawie, na chwilę wydania rozstrzygnięcia przez Sąd I instancji, wnioskodawca nie wykazał żadnych okoliczności, które wskazywałyby na spełnienie przesłanek wskazanych w tym przepisie. Jak bowiem wyżej wskazano, wnioskodawca swój wniosek oparł jedynie na okoliczności wezwania wierzyciela i jego pełnomocnika do wskazania rachunku bankowego, co pozostało bez odpowiedzi, podczas gdy wnioskodawca nie wykazał nawet, by te wezwania zostały skutecznie doręczone. Z tych przyczyn nie można przyjąć, że zostały spełnione przesłanki do zezwolenia na złożenie świadczenia do depozytu.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 454 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. wskazać należy, iż jest on bezzasadny.

W myśl art. 454 § 1 k.c., jeżeli miejsce spełnienia świadczenia nie jest oznaczone ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione w miejscu, gdzie w chwili powstania zobowiązania dłużnik miał zamieszkanie lub siedzibę. Jednakże świadczenie pieniężne powinno być spełnione w miejscu zamieszkania lub w siedzibie wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia; jeżeli wierzyciel zmienił miejsce zamieszkania lub siedzibę po powstaniu zobowiązania, ponosi spowodowaną przez tę zmianę nadwyżkę kosztów przesłania. Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy, na chwilę złożenia wniosku, jak również zakończenia postępowania pierwszoinstancyjnego, wnioskodawca nie wykazał, by podejmował jakiegokolwiek próby spełnienia świadczenia w miejscu zamieszkania uczestnika. Wnioskodawcy był znany adres zamieszkania wierzyciela, a mimo tego po bezskutecznym wezwaniu do wskazania rachunku bankowego (co do którego nie wykazano, by zostało doręczone) nie podjął żadnych prób spełnienia świadczenia w miejscu zamieszkania uczestnika, czy to za pośrednictwem przekazu pocztowego czy osobiście przez pracownika oddziału banku. Nawet biorąc pod uwagę, że obecnie wierzyciel przebywa w (...) Centrum Psychiatrycznym w P., zatem poza miejscem zamieszkania, wnioskodawca nie wykazał od kiedy uczestnik przebywa w tym miejscu i że przed wszczęciem niniejszego postępowania spełnienie świadczenia w miejscu zamieszkania wierzyciela nie było możliwe.

Podkreślić należy, że dłużnik nie może przerzucać ciężącego na nim obowiązku spełnienia świadczenia do rąk wierzyciela na sąd poprzez złożenie tego świadczenia do depozytu. Złożenie świadczenia do depozytu jest sytuacją wyjątkową i ostateczną, kiedy zawodzą inne sposoby spełnienia świadczenia oraz gdy zostają spełnione przesłanki ustawowe. W niniejszej sprawie nie wykazano przed Sądem I instancji, by zaistniały okoliczności przemawiające za złożeniem świadczenia do depozytu sądowego. Ponadto nic nie stoi na przeszkodzie aby wnioskodawca wystąpił z ponownym wnioskiem o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego oczywiście po spełnieniu przesłanek.

Podsumowując powyższy wywód stwierdzić należy, iż wywiedziona przez wnioskodawcę apelacja nie zawierała zarzutów, mogących podważyć rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego i w konsekwencji podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.